

KONTRA FERENC A jövevény

*Csodákat, s kizárólagos eget kér magának.
(George Byron: Felirat egy újfoundlandi kutya síremlékére)*

Legjobb a fokozatosság. Előveszi az ember a kulcsosomóját, különböző méretűek lógnak a karikán, mindegyik másfajta zárt nyit. Megszokja mindennapi fémsúlyát a zsebében az ember, ami összetartja létezésének összes hétköznapi kapuját, szobájának minden zárját, asztalának titkos fiókjait, és van rajta valami más is: egy ezüstkutya, aminek apokrif értelmét a víznéző álomfejtő sem tisztázhatná. Mert a kulcsosomó tulajdonosa hinni sem tudna neki.

Onnan nem is zárhatnak ki, ahova sose mennél.

Lennie kell átmenetnek, legalább egy széles küszöbnek, amit más nem léphet át. Merthogy a tiéd: a házad az otthonosságé, ahol a magánszférád sérthetetlen, de azután sehol nem az utca következik, hanem valami köztes, ahonnan még vissza lehet fordulni; ha már kert nincsen, legalább a bejáratnak legyen egy kis tere, ahol bővül ugyan a résztvevők száma, de a hely még mindig a korlátozott és némiképpen előrelátható események és az akklimatizáció tere. Innen kilépve az utca nyilvánossága következik, ahol végképp megszűnik az ember privátszférája, bárkivel, bármivel találkozz.

Kóbor kutyák csapa settenkedik a tömbházak lagúnáiban, a belső udvarok és körülfalazott szeméttárolók rejtekeiben.

Füttyögni szoktam, ami megütözést vált ki azokból, akik éppen velem vannak.

Erre persze a fülüket hegyezik.

Ne incselkedj a kutyákkal. Büdösek és ronda betegségeket terjesztenek.

Ha megyek a sugárúton, nekem mindig szembetűnnek, míg mások észre sem veszik őket. Gyakran mellém szegődnek, megérik, hogy ki a kutyapárti. Nem vagyunk egyformák, van, aki a macskát, a lovat vagy az aranyhőrcsögöt kedveli. Elég sivár lehet annak, aki még egy egeret sem tart egy dunsztosüvegben. Nekem otthon mindig volt kutyám. És órákig tudok beszélgetni bárkivel, aki szintén kedveli őket, mert tele vagyunk kutyatörténetekkel.

A két üvegtábla között kétlépcsényi a távolság.

Átfestették, újralakkozták a kereteket is a bejárati ajtókon, a hatalmas üvegtáblák tiszták, mint a tükör.

A házmester két jókora cserépbe cédrusokat ültetett, alkalmas a hely, mert olyan se kint, se bent, és van valami zöld mégis ebben a szürke betonépületben, mint amikor belépünk egy lakásba, amit feldob legalább egy szobanövény smaragdos látványra.

Végre történt valami, enyhe mosollyal nézegették a lakók, hogy milyen sudár fajták, Toscanában ezek óriásra nőnek, ott vannak valamennyi olasz reneszánsz festő képein. A cédrusnak illata is van, jól viseli a fényhiányos helyet. A fenyő rosszabbul tűrné. Nem telt bele két nap sem, az egyik fának letörték a koronáját. Megálltam, és néztem, hogyan lehetséges ez. Ha egy fának letörik a tetejét, abból sosem lesz többé fa! Nem fogja kinőni, legfeljebb bokor lesz belőle, amit eltűrnék, de már nem csodálnak meg.

Fejcsóválva és gyanakodva köszöntünk egymásnak a szomszédokkal.

Másnap a másik tetejét is kitörték. Pedig a cédrus nem török könnyen, ezt csak felnőtt ember tehetné, tiszta erőből. Éppen mentem haza, amikor a lift előtt a házmester széttárta a karját, a harmadik emeleti szomszédnak panaszkodott, hogy nem is tudjuk, kikkel élünk együtt. Mert ki szeret olyan házban lakni, ahol megcsönkítják a fákat. Ez nem csínytevés, hanem gonoszság. Megfigyelő-kamerát kellene felszerelnünk, mint a szomszédos épületben, javasolta a harmadik emeleti szomszéd, mert ott a postaládákat fosztogatták rendszeresen. Aztán együtt mentünk fel lifttel a házmesterrel, mondta, hogy fel is akarta díszíteni, miért ne, ha elkezdte volna, lassan minden lakó hozott volna rá valamit, és újévig biztosan tele lett volna dísszel és szaloncukorral. De ekkor közénk furakodott a kétely, hogy ugyan már, hol élünk, itt a gömböket is szétrúgnák másnapra.

Az urbánus hagyomány egyébként az északi országokból indult, ahol nagyobb előterek, lépcsőházak vannak, hatalmas fenyőket állítanak, csak az a fontos, hogy a lakók együtt díszítsék vagy rakjanak valamit rá, amikor éppen kifelé mennek az advent napjaiban. Éppen ilyen tájban voltam egyszer Németországban, az ismerősök mondák, hogy a házban sok török lakik, azért ilyen orientális a díszítés. Szerintük túlzásfolt lett és eklektikus, lehúzták az ágakat a tarka mézeskalácsszívek. A németek azonos színű szaloncukrot, villogókat, csúcscsúsz és futókat raktak volna rá. De nem baj, a közös fenyő ilyen tarkán is a közösséget jelképezte. Itt az anonimitás azt jelentette, hogy mindenki azt akasztott az ágakra, amit szíve szerint a legszebbnek tartott.

Nálunk az anonimitás másmilyen, mint ahogyan a mi két kis fánk is mutatja, kettétörve. A névtelenség nálunk a gonoszság szinonimája. Nincs is már olyan, hogy nálatok, nálunk. Mert kinél?

Ropogtak a frissen esett havon a léptek, ráereszkedett a szmogos sötét a városra. Kutyákat láttam osonni a lámpafényben.

Errefelé sosem díszítik az utcákat semmivel, még a közeli kirakatokat sem. Itt azt demonstrálják, hogy díszíteni csak december 25-e után szokás. Másfelé már novemberben

karácsonyi díszben úsznak a városok. Itt inkább megrövidítik a saját ünnepüket, nehogy a másé is beleessen.

Megint a kutyafalka: a szeméttárolók körül láttam őket egész nap. Meglátszott, hogy melyikük milyen régen van az utcán. Tucatnyian lehettek összesen ebben a csapatban. Akadtak köztük csapzottak és öregek, korcok és fajtiszta, a zsemle volt idén a divatszín, belőlük akadt a legtöbb, ösztönösen tudták, hogy kinek hol a helye a „táplálkozási láncban”, és ahogyan minden falkának volt vezére, itt egy farkaskutya örökös szemmel láthatóan, hogy a többiek nyugodtan lakmározzanak. De abba is hagyta, mihelyt mordult egyet, ösztönösen tudta, hogy nem szabad sokáig egy helyen tanyázni, és ha bármi gyanúsat észlel, vagy együtt támadnak, vagy ha a veszély nagyobbak bizonyul, akkor inkább szétfutnak minden irányban.

Tél közeledtével, leginkább az év végi ünnepek előtt szokták őket elcsapni, amikor másra kell a pénz, ráadásul már a sétáltatás is a gazdi nehezére esik a hidegben.

Tavasszal milyen aranyos egy kiskutya, nagy a választék belőlük a nejlonpiacon, még nyáron is szívesen úsztatják a Duna szabadstrandján, tele van a part incselkedő, labdákat visszahozó kamaszkutyával, a hőségben együtt úsznak a gyerekekkel, aztán a parton együtt rázzák le magukról a vizet, a homokot, a sarat, a hínárt, és minden rosszat, amivel csak fertőzhet a folyó. A gondtalanság megvásárolható. De mire lehullnak a levelek, iskolatáska kell, és felvetődik hirtelen, hogy egy kutya mennyit eszik, mekkora teret lakik be, kényelmetlenné, költségessé válik, és az utcára kerül. Úszik az árral, majd kiköt valahol.

Vannak, akiket nem hívunk, mégis jönnek. Maguktól.

Mentem hazafelé a sötétben, és feltűnt, hogy a német juhászkutya kiválik a falkából, és lassú léptekkel követni

kezd. Valamiért biztos volt benne, hogy nem zavarom el. Láttak már engem kutyával, pedig nem is az enyém volt. Rákanyarodtunk a vásár felé vezető, kivilágított utcára. A neonfényben láthatóvá vált, hogy ennek a kutyának jó sora lehetett eddig, a fekete és az ezüst színekombinációja elég ritkának számít. Magabiztosan emelte fel a tekintetét, amikor beszéltem hozzá. Tudta, hogy neki sürgősen szüksége van egy befogadóra, egy új otthonra, mert a városban előbb-utóbb a sintérkocsiba kerülne. Mintha minden kutya tudott volna erről. Zöldre váltott a szemafor, és követett a zebrán, pontosabban mellettem jött.

Errefelé laktál? – és a hanglejtésből minden kutya megérti a szándékot. Annyit bizonyosan, hogy ki számít barátoknak és ki ellenségnek.

A bejáratunk ki volt világítva. Ahogy mentem föl a lépcsőn, már messziről láttam a két megcsonkított fát.

Keresgéltem a zsebemben. A kutya türelmesen várta. Megtaláltam a bejárat ajtó kulcsát.

A küszöb átlépése maga a rítus, most elbúcsúznunk, mondtam neki, és az ajtót határozott mozdulattal annyira nyitottam ki, hogy csak egyedül férjek be rajta.

Becsuktam magam mögött, nem néztem hátra, se oldalra, a fákra.

Elsötétedett az előtér, a kapcsolóhoz nyúltam.

A ragyogóra tisztított üvegajtó fénytörésben megvilanni láttam a szemét, engem figyelt. Leült a bejárat előtt, látta, hogy megnyomom a lift gombját, még nincs minden veszve, látott már liftet, hasonló házban lakhatott.

Az én kutyám akart lenni.

Mi lesz vele odakint, a fagyos utcán?

A lift megérkezett.

Újra kialudt a lámpa.

Sokáig nem mozdult egyikünk sem a sötétben.

Az esztergomi Porta Speciosa Klimó György által készítettetett másolata, Esztergom, Keresztény Múzeum